

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid

Meerjarenvisie 2023-2026

Zorg redt levens, preventie generaties

Samen voor het kind

Voorkomen is vooruit komen

Het NCJ

Wie zijn wij?

Het NCJ is een preventie-expert en dé bondgenoot voor diegene die bij wil dragen aan de gezondheid van ieder kind en die schouderschap biedt aan ouderschap. Wij weten dat inzetten op preventie - het actief bevorderen en beschermen van ieders gezondheid - loont. Hoe eerder we (gezondheids)problemen in een kinderleven of gezin voorkomen, hoe beter. De JGZ-professionals hebben van preventie hun vak gemaakt. Zij vervullen de rol van preventieregisseurs en -adviseurs voor andere partijen in de geboortezorg, het jeugddomein, onderwijs, sociaal en medisch domein en gemeenten. Wij, het NCJ, helpen ze daarbij met onze kennis, kunde en netwerken. We benutten (digitale) innovatie waar dat versterkt. Adviseurs van het NCJ signaleren, confronteren, ondersteunen en inspireren. Gevraagd en ongevraagd. Zo maken we met elkaar blijvend impact.

Onze missie

Waar staan we voor?

Elk kind heeft recht op de beste jeugdgezondheid en op de onvoorwaardelijke steun van de omgeving waarin het opgroeit!

Onze visie

Waar gaan we voor?

Het bevorderen van kansengelijkheid en het verkleinen van gezondheidsverschillen.

De inzet op preventie! Het beschermen en actief bevorderen van de gezondheid van alle (ongeboren) baby's, kinderen en jongeren in Nederland: individueel en collectief.

De JGZ als preventieregisseur en -adviseur in het brede domein van jeugd(gezondheid).

Duurzaam en generatiebewust preventiebeleid, landelijk en lokaal, voor het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken.

Integrale samenwerking in het belang van het kind en het gezin.

Gezonde en veerkrachtige generaties.

A pregnant woman is lying down, wearing a blue hospital gown. She is holding a small, white-bordered photograph of an ultrasound scan of a fetus. The photograph shows a clear image of the fetus in the womb. The woman's hands are visible, and she is wearing a gold ring on her left hand. The background is a soft, out-of-focus blue and white.

"Geboortezorg professionals zijn van oudsher gericht op de zwangerschap en geboorte, terwijl de omstandigheden waarin ouders en hun pasgeborenen zich bevinden een enorme impact hebben op de kans op een goede start en een leven lang gezondheid. Door als geboortezorg professionals onze blik te verbreden, oog te hebben voor de situatie om het gezin heen, en structureel samen te werken met partners die gezinnen bij blijven staan na de geboorte, kunnen we onze bijdrage vergroten aan de beste start voor ieder kind".

Rebecca Painter, gynaecoloog en hoogleraar verloskunde

Hoe gaat het met onze jeugd?

Gezondheid is al lang méér dan de afwezigheid van ziekte. De huidige manier waarop we naar gezondheid kijken gaat meer over een gezond en betekenisvol leven.

Het is in Nederland niet vanzelfsprekend dat ieder kind een gezonde, veilige en kansrijke start krijgt. Nog steeds bepaalt de plaats waar je wieg staat de toekomst van een generatie. Investeren in de eerste levensjaren van een (nog ongeborn) kind is een slimme investering en de ultieme vorm van preventie. De JGZ biedt samen met de geboortezorg hulp waar nodig zodat ieder kind een goede en gezonde start krijgt. Het versterkt de gezondheid van het (nog ongeborn) kind en voorkomt zowel mentale als fysieke problemen, zelfs tot op latere leeftijd. Ondanks dat we dit weten is er nog steeds sprake van kansenongelijkheid en staat jeugdgezondheid onder druk.

“Positieve gezondheid staat voor het vermogen van mensen om zich aan te passen en eigen regie te voeren binnen fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”.

Machteld Huber

1 van de 6 ↗

*kinderen in Nederland
heeft geen goede start.*

In Nederland leven ↗

220.000

kinderen in armoede

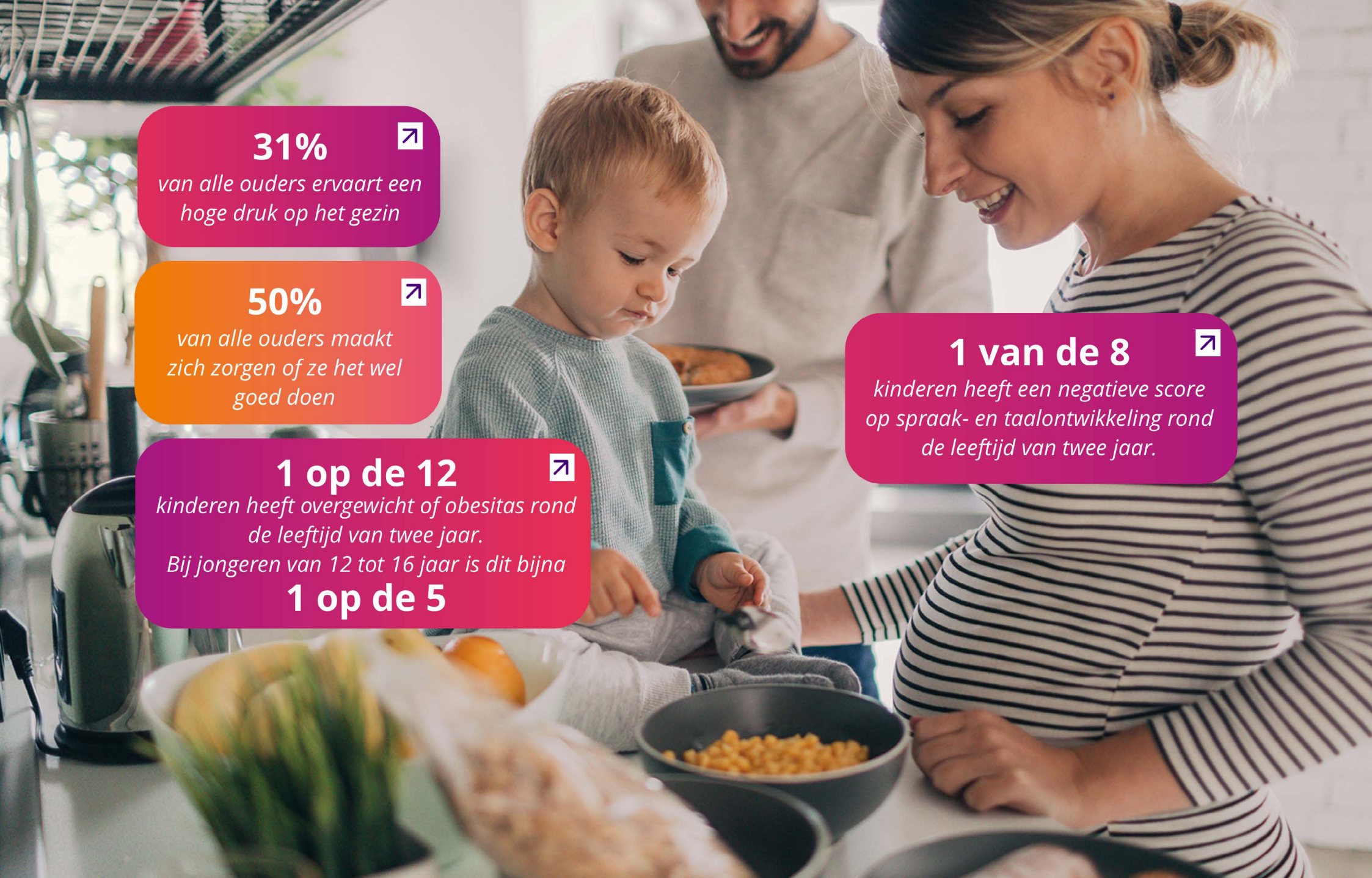
*Ongezonde stress op jonge
leeftijd heeft gevolgen voor de
gezondheid op latere leeftijd:
hart- en vaatziekten, burn-out,
eetstoornissen, depressie en
verslaving.* ↗

In Nederland zijn jaarlijks ↗

127.000

*kinderen slachtoffer van
kindermishandeling.*

*Kinderen uit arme gezinnen zijn vaker
zwaarder, hebben vaker een taalachterstand
en kampen vaker met psychosociale
problemen. Je leeft 7 jaar korter als je
geboren wordt in een gezin met een lager
inkomen en een lagere opleiding.* ↗

31%

*van alle ouders ervaart een
hoge druk op het gezin*

50%

*van alle ouders maakt
zich zorgen of ze het wel
goed doen*

1 op de 12

*kinderen heeft overgewicht of obesitas rond
de leeftijd van twee jaar.*

Bij jongeren van 12 tot 16 jaar is dit bijna

1 op de 5

1 van de 8

*kinderen heeft een negatieve score
op spraak- en taalontwikkeling rond
de leeftijd van twee jaar.*

Als kinderen niet langer en vaker buitenspelen (20-20-2-regel) zal in 2050 ernstige bijziendheid (myopie) de belangrijkste oorzaak van blindheid en slechtziendheid zijn.

Ruim 1 op de 3

jongeren heeft last van angst, somberheid, prikkelbaarheid of stress. Jongeren met stressklachten hebben meer kans om hun opleiding niet af te maken.

In Nederland presteert

24%

van de 15-jarigen onder leesvaardigheidsniveau 2. Deze leerlingen kunnen door hun lage taalvaardigheid waarschijnlijk minder goed functioneren op school en in de maatschappij en lopen een risico op laaggeletterdheid.

De Nederlandse jeugd heeft de beste jeugdgezondheidszorg nodig!

Er moet niet alleen aandacht zijn voor het 'verzachten' als er problemen zijn, maar juist meer aandacht worden gegeven aan het voorkomen en versterken van jeugdgezondheid. We weten dat samen investeren in preventie veel fysieke en mentale gezondheidsproblemen bij kinderen voorkomt (zelfs tot op latere leeftijd) en de maatschappij hoge (jeugd)zorgkosten bespaart.

'Kosteneffectiviteit van de jeugdgezondheidszorg'

Iedere euro die wordt geïnvesteerd in de jeugdgezondheidszorg wordt dubbel en dwars terugverdiend. Elke euro die jaarlijks in de jeugdgezondheidszorg wordt geïnvesteerd levert minstens 11 euro op. Ander onderzoek op het niveau van projecten wees uit dat investeringen in jeugdgezondheid zich 3 tot 50 maal terugbetalen.

De eerste levensjaren leggen het fundament voor de latere levensjaren.

**Dit kind voedt
de maatschappij
op**

Ontwikkelingen

Wat zien we?

Naast de huidige cijfers vragen andere ontwikkelingen ook om een andere koers in onze aanpak. We beschrijven drie ontwikkelingen die voor het domein van jeugdgezondheid door onze stakeholders het meest zijn genoemd:

De burger als expert

Ervaringskennis doet er toe. Kinderen en ouders benaderen gezondheidsuitdagingen proactief en gaan zelf op onderzoek uit, verzamelen kennis, wisselen ervaringen uit en/of gaan zelf meten en monitoren. Elke burger draagt een rijkdom aan ervaringskennis met zich mee. Iedere burger heeft zo zijn eigen vragen, wensen en behoeften als het gaat om gezondheid. Samen beslissen is essentieel onderdeel van vakmanschap.

Preventie als uitgangspunt

Het besef dat het belangrijk is om aan preventie te doen als het gaat om (jeugd)gezondheid groeit meer en meer. Niet alleen de jeugdgezondheidszorg (JGZ) en geboortezorg, maar ook andere partijen maken zich hard voor preventie. Dat verandert het landschap van preventie en van jeugdgezondheid fundamenteel.

Data voorspelt

Met slimme data-analyses wordt nieuwe kennis gegenereerd. We kunnen daarmee voorspellen en dus tijdig anticiperen op (latente) vragen, wensen en behoeften van kinderen en (aanstaande) ouders in de toekomst. En ervoor zorgen dat organisaties en bijvoorbeeld ook de gemeenten hier tijdig op kunnen inspelen om effectief beleid en dito dienstverlening (aanbod, werkwijzen en systemen) te laten aansluiten. Binnen de ethische grenzen die recht doen aan kinderen en ouders.

"In 2026 is het mooie vak in de jeugdgezondheidszorg dusdanig dat de professional in de jeugdgezondheidszorg gezien wordt als dé specialist op het gebied van preventie. Dit is bereikt door zichtbaarheid, delen van ervaringen, reflecteren, blijvend leren en goede samenwerking met gezinnen en ketenpartners".

José Plette-Waanders, jeugdverpleegkundige

Onze strategische thema's 2023-2026

Betrokken gemeenschap

[Lees meer >](#)

Waardevol vakmanschap

[Lees meer >](#)

Kennisgedreven praktijk

[Lees meer >](#)

- Wij...**
- staan voor het recht dat elk kind heeft op de beste jeugdgezondheid en het kind mag ook rekenen op onvoorwaardelijke steun van de omgeving waarin het opgroeit.
 - kiezen voor veerkrachtige generaties, duurzame preventie en integrale samenwerking
 - met en rond het kind en het gezin.
 - zien dat er nog steeds kansenongelijkheid bestaat en dat de jeugdgezondheid onder druk staat.
 - blijven anticiperen op toekomstige ontwikkelingen.

Betrokken gemeenschap

Goede gezondheid van en kansengelijkheid voor de jeugd is een maatschappelijke en daardoor gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. In de eerste plaats spelen het kind en het gezin zelf hier een cruciale rol in. Iedere professional die het kind en/of het gezin in de loop van het opgroeien en opvoeden tegenkomt, speelt een belangrijke steunende rol. JGZ-professionals - de professionals die van preventie hun vak hebben gemaakt - hebben een unieke positie doordat zij van (pre-)conceptie tot volwassenheid met gezinnen meelopen. De betrokken gemeenschap gaat over het gezamenlijk creëren van een zo gezond mogelijke leer- en leefomgeving voor kinderen. Het NCJ zet in op:

- Het ondersteunen van organisaties bij het inrichten van een effectieve dienstverlening rond jeugdgezondheid waarbij 'burgerperspectief' en vakmanschap het uitgangspunt is.
- Het agenderen van maatschappelijke vraagstukken in relatie tot jeugdgezondheid.
- Alle vakmensen in het brede domein van jeugdgezondheid. Zij jagen samenwerking aan tussen o.a. jeugdgezondheidszorg, geboortezorg, kinderopvang, onderwijs, het sociale en medische domein en gemeenten.
- Het inspireren en helpen van (JGZ-) professionals om ook bij te dragen aan een gezonde leer- en leefomgeving van kinderen.
- Bondgenootschappen die concreet bijdragen aan het versterken van de betrokken gemeenschap in het belang van het kind en het gezin.

Opgroeien Een scheutje steun doet wonderen

Waardevol vakmanschap

**Wat mooi
met jouw zorg
voorkom je zorg**

Als we weten dat inzetten op preventie - van zwangerschap tot en met het opgroeien tot volwassene - belangrijk is en loont, is de deskundigheid en bevoegdheid van professionals die van preventie hun vak hebben gemaakt van onschatbare waarde. JGZ-professionals kennen de omgeving van een opgroeiend kind als geen ander. Ze combineren hun eigen praktijkervaring met wetenschappelijke kennis en ervaringskennis van de kinderen en ouders. Samenwerkingspartners vinden zij feilloos en worden gezien als belangrijke bondgenoten. Vanuit deze deskundigheid kan de JGZ dé linking-pin in het domein van jeugdgezondheid vervullen vanuit de rol van preventieregisseur en -adviseur. Dit alles stelt ook eisen aan het vakmanschap van de professional waarbij nieuwe kennis en vaardigheden nodig zijn. Niet alleen voor de JGZ-professional, maar voor alle professionals die werken met en voor het (ongeboren) kind en de (toekomstige) ouders. Zowel op het gebied van samenwerken, als ook om nieuwe (digitale) werkwijzen eigen te maken en te werken volgens actuele wetenschappelijke inzichten. Waardevol vakmanschap gaat over het delen van ervaringen, reflecteren en blijvend leren. En over 'in verbinding zijn': met jezelf, je beroepsgroep, de burger en de maatschappij. Kortom, waardevol vakmanschap ademt kwaliteit en passie en is een voorwaarde om betekenisvol te zijn voor de gezondheid van alle kinderen in ons land. Het NCJ zet in op:

- Het kennen en aangaan van de uitdagingen van het veranderende vakmanschap, zoals nieuwe samenwerkingen in een complexe (digitale) maatschappij.
- Het behartigen van het belang van continu leren en het waardevol houden en doorontwikkelen van het vak. Zo kunnen we waardevolle vakmensen aantrekken en behouden.
- Het faciliteren van JGZ-professionals als preventiespecialisten en pleitbezorgers van preventie richting samenwerkingspartners.
- Het aanmoedigen en faciliteren van vakmensen om met elkaar vaker te reflecteren op en stil te staan bij dilemma's en vraagstukken die ze in het werk tegenkomen.

Kennisgedreven praktijk

De juiste kennis maakt verschil. Jeugdgezondheid genereert unieke data. Big data en slimme data-analyses in combinatie met praktijkkennis, wetenschappelijke kennis en ervaringskennis bieden inzichten waarmee we kunnen anticiperen op veranderende vragen en uitdagingen rond jeugdgezondheid in de toekomst. Zo kunnen we kinderen en hun ouders nog beter ondersteunen en werkelijk het verschil maken. Niet alleen voor het individu maar voor generaties. Kennisgedreven praktijk gaat over wendbaarheid en de moed om de toekomst dichterbij te halen. Het NCJ zet in op:

- De brede en diepe worteling van Evidence Based Practice (EBP) in het domein van jeugdgezondheid waarbij praktijkkennis, wetenschappelijke kennis en ervaringskennis worden gecombineerd.
- Het bouwen van een sterke en structurele verbinding tussen onderzoek en praktijk in het domein van jeugdgezondheid.
- Slim omgaan met data en data waardevoller maken. Dat betekent onder andere het stimuleren van het uniform en transparant registreren van data. Door uniforme data samen te brengen, maken we het waardevoller: we kunnen landelijk inzicht bieden op individueel en collectief niveau.
- Het realiseren van een veilig en slim dataplatform voor wetenschappelijk onderzoek, structurele doorontwikkeling van effectieve interventies en beleidsinformatie.

Op kennis terugvallen om kundig vooruit te komen

A photograph of three young women with long brown hair, smiling and laughing while looking at a smartphone held by the woman in the center. They are outdoors, with a blurred background of trees and a cloudy sky. The woman on the left is wearing a light blue jacket and white headphones. The woman in the center is wearing a blue denim jacket and black headphones. The woman on the right is wearing a maroon jacket and white headphones.

"Uiteindelijk is alles in opvoeding en onderwijs er op gericht om kinderen toe te rusten voor een volwassen, zelfstandig leven. Professionals moeten aanvoelen, afwegen wat in het belang van het kind het goede is om te doen. Dat is elke keer anders! Geen context is hetzelfde, geen kind is hetzelfde! Het vraagt lef en betrokkenheid van alle collega's in het pedagogisch domein."

Linda Fix, leerkracht primair onderwijs en docent PABO

Met de strategische thema's aan de slag

De strategische thema's vormen voor 2023 t/m 2026 het beleidskader en richting voor de jaarlijkse werkplannen van het NCJ. Daarbij blijft uitdrukkelijk ruimte om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen en om samen te werken met bondgenoten. Dat kunnen we doen dankzij samenwerking met diverse organisaties die de waarde van het NCJ erkennen. JGZ-organisaties doen dat door bij te dragen aan de kwaliteitsborging van interventies, en expertise van hun medewerkers. VWS door het NCJ structureel te financieren met een instellingssubsidie. Daarnaast kan het NCJ dankzij projectsubsidies inhoudsgedreven de strategische thema's versterken.

Zorg redt levens, preventie generaties

Samen voor het kind

